

"Siertelers leggen de lat voor zichzelf héél hoog"

“Een serre met tot in de puntjes verzorgde planten en prachtige bloemen, en dan zien hoe de vader van de bedrijfsleider deze in tranen een voor een uit de plastic potjes moet halen om ze op de vuilhoop te gooien.” Het is voor Dirk Beeckman van Boeren op een Kruispunt een van de confronterendste beelden van de coronacrisis voor de sierteelt. “Maar anderzijds viel mij ook de enorme veerkracht van de sector op.”

Ivan De Clercq

Sierteelt&Groenvoorziening sprak met Dirk Beeckman. Hij is een van de vaste medewerkers bij Boeren op een Kruispunt. De organisatie staat open voor alle land- en tuinbouwers, dus ook voor siertelers. “De land- en tuinbouw is een eiland in de maatschappij. Een eiland waar buitenstaanders vaak nog een verkeerd beeld van hebben. Binnen die groep zijn siertelers nog een kleiner eiland. Mede daardoor voelden telers zich tijdens het dieptepunt van de crisis voor een stuk niet gehoord.”

Hoe hebben siertelers het dieptepunt van de crisis volgens jou beleefd?

“Er was aanvankelijk paniek. Siertelers zagen de binnenlandse markt wegvallen door de sluiting van tuincentra en ook de export viel op een gegeven moment volledig weg. Die afhankelijkheid van de export op sommige bedrijven is enorm. Een deel heeft achteraf nog de verliezen kunnen matigen, maar andere siertelers zagen in het voorjaar hun gehele jaaromzet verschrompelen.”

Wat voor effect heeft dit gehad op de mens achter de sierteler-ondernemer?

“Het moeten weggooiden van zoveel planten is mentaal heel zwaar. De onzekerheid en vertwijfeling waren ook heel groot. Gaat het volgend jaar wel over zijn? Heeft het nut om een

Dirk Beeckman

- 65 jaar
- 25 jaar praktijk-ervaring als veearts in midden Oost-Vlaanderen, waarvan 7 jaar dierenartsen in opleiding begeleid, 9 jaar in olieslagerij
- Sedert 2013 werkzaam bij Boeren op een Kruispunt
- Begeleidde o.a. azalea-, orchideeën-, rozentelers

nieuwe ronde op te zetten? Sommigen hadden zelfs de fut niet meer om in te tekenen op de steunmaatregelen die er waren en voelden zich in de steek gelaten door alles en iedereen. ‘Komen we wel in aanmerking voor steun? Gaat die steun wel intijds komen en iets veranderen?’ Dat soort dingen.”

Wat kan een organisatie zoals Boeren op een Kruispunt dan betekenen?

“We waren in de eerste plaats een luisterend oor. Mensen waren blij dat ze konden ventileren. Daarnaast

hielpen we bijvoorbeeld in het aanvragen van steunmaatregelen. Ondersteunen in kleine dingen was vaak al genoeg om sommige siertelers het gevoel te geven dat ze er niet alleen voor stonden. Onze taak is om naast de sierteler te staan, en problemen op die manier draaglijker te maken. Indien gewenst kunnen we ook eens

naar de bedrijfseconomische aspecten kijken. Een kasplanning bekijken, een eerste boekhoudkundige analyse...”

Zijn siertelers anders dan de doorsnee land- en tuinbouwer die hier langskomt?

“Ik zie vooral gelijkenissen. Siertelers zijn zoals alle andere land- en tuinbouwers gepassioneerd door hun beroep. Het maakt deel uit van hun leven en zichzelf. Misschien nog iets meer dan anderen zijn het perfectionisten die streven naar een heel mooi afgewerkt product. De coronacrisis heeft ook geleerd dat – afhankelijk van de specialisatie – veel siertelers als primaire producent geprangd zitten tussen de retail die de prijzen dicteert enerzijds, en leveranciers die alles zijn blijven doorrekenen zoals gewoonlijk anderzijds. Het bewijst voor mij de noodzaak voor siertelers om zich te verenigen in een sterke syndicale organisatie die hun belangen verdedigt en het liefst ook beschikt over een juridische dienst.”

Nog een parallel: bedrijven gaan over van vader op zoon/dochter..

“Ja, typisch zijn sierteeltbedrijven opgestart door de ouders en hebben deze zich kunnen ontwikkelen in een glorieperiode. De generatie die erna komt heeft het veel moeilijker, zelfs al wordt er nog zo hard gewerkt. Dat leidt langs de ene kant tot schaamte over het zagezegd niet waar kunnen maken. Langs de andere kant is er dan weer fierheid die belet om iets helemaal anders te doen.”

Ook stoppen is een vorm van ondernemerschap?

“Dat kan het zeker zijn. Wat moet je doen als het niet meer gaat? Overschakelen op een andere teelt is evenmin eenvoudig, en vraagt vaak investeringen en leergeld. Ik geef altijd het voorbeeld van autofabrikanten zoals Renault of Opel. Als zij geen rendement meer halen in een fabriek, trekken ze gewoon de stekker eruit. Zo begeleidde ik een sierteler die voor de coronacrisis net op het kruispunt stond tussen doorgaan met investeren of stoppen. Hij is door corona gestopt;

“ Blijf oog hebben voor de wereld naast je bedrijf.

ik vond dat in zijn situatie een moedige keuze.”

Land- en tuinbouwers en siertelers ervaren financiële problemen vaak nog als gefaald ondernemerschap.

“Maar dat is het niet. De siertelers die er nu nog zijn en waar we met de coronacrisis over de vloer zijn geweest, waren allemaal goed draaiende, mooie bedrijven die financieel-bedrijfseconomisch in orde waren. Maar op een klap zoals corona waren er maar heel weinig voorbereid.”

Hebben we het ergste gehad denk je?

“Ik vrees ervoor. De mentale druk blijft heel hoog. Zoals de situatie nu is, blijft de onzekerheid bestaan. Betalingsuitstel bij de bank was welkom bij een aantal bedrijven, maar dat geld moet je achteraf evengoed kunnen neerleggen. De economie moet heropleven om de geslagen putten te vullen. En wanneer dat gaat gebeuren is een grote onbekende.”

Sierteeltbedrijven zijn familiebedrijven. Als het bedrijf getroffen is door een crisis, dan ook het gezin.

“Het een leidt vaak tot het ander. Typisch zijn psychosomatische klachten zoals slapeloosheid, rugklachten, hartkloppingen, hyperventileren ... Economische stress kan ook een druk leggen op de relatie bij verschillende visies over de te bewandelen weg. Tijdens de coronacrisis waren de kinderen ook plots veel meer thuis, terwijl de ouders op de toppen van hun tenen liepen. Dat heeft bij een aantal gezinnen zeker voor extra druk op de ketel gezorgd. Anderzijds heb ik getuigenissen gehoord van mensen die zeggen dat ze hier als gezin ster-

ker zijn uitgekomen; dat kinderen meer begrip kregen voor de situatie van hun ouders. De veerkracht was over het algemeen groot.”

Mentaal welzijn is vaak nog een taboe in de land- en tuinbouw. Wat kan je als sierteler doen als je het mentaal even moeilijk hebt?

“De eerste stap is om jezelf toe te laten om kwetsbaar te zijn. Zoek hulp bij de huisarts of werk samen met een psycholoog om op een andere manier inzicht te verwerven in je problemen. Tegen de sector zou ik zeggen dat ze het mogelijk moeten maken om problemen te bespreken met collega's en lotgenoten. Zorg voor momenten waarop iedereen kan ventileren. Dat kan de sector alleen maar sterker maken.”

Is er ook iets dat je als sierteler preventief kan doen?

“Zorg voor zuurstof, verzet je zinnen. Kom buiten, maak een wandeling, alleen of met de partner. Blijf ondanks alles oog hebben voor de wereld naast je bedrijf. Wees ook attent voor collega's in je omgeving. Vrienden of familie die merken dat een bedrijf slordiger wordt, leveranciers die merken dat facturen later betaald worden of siertelers die hun huis niet meer uitkomen. Vraag wat er scheelt, en suggereer dat ze eens naar ons bellen. Het is niet evident om voor jezelf of je omgeving toe te geven dat het niet meer lukt. Maar het is veel beter om preventief hulp te vragen dan te wachten tot het te laat is.” ■

Hulp nodig?

Ondersteuning door Boeren op een Kruispunt is gratis. Je kan terecht op het gratis nummer 0800/99.138, of het aanmeldingsformulier invullen op www.boerenopeenkruispunt.be. Twijfel? Je vindt onder 'Vraag tijdig hulp' ook een zelftest die je helpt beslissen om de stap al dan niet te zetten. ■

